

Projektbeskrivelse: Køn i klub.

Rasmus Præstmann Hansen, Helene Falkenberg, Lone Brønsted og Katrine Scott Jessen

Manchet:

Gennem de senere år er diskussioner om køn, sexismen, identitetspolitik og krænkelser aktualiseret f.eks. gennem afdækningen af sagerne om seksuelle krænkelser i politiske ungdomsorganisationer såvel som vedtagelsen af en ny samtykkelov. Centralt for diskussionerne er spørgsmål om identitet, grænser og anerkendelse, hvor især køn, men også alder, klasse og race er omdrejningspunkt. Disse debatter i politik og medier finder også vej ind i ungdomskulturen og ikke mindst det ungdomspædagogiske arbejde. I forskningsprojektet "Køn i klub" undersøger vi kønnede in- og eksklusionsprocesser i ungdomspædagogisk arbejde med unge i byen. Projektet er tilrettelagt som et stedsbaseret interventionsstudie med dialogværksteder, hvor professionelle og forskere kollektivt undersøger, eksperimenterer og udvikler tænkemodeller, der kvalificerer kønssensitiv ungdomspædagogisk praksis. Projektet forløber over en treårig periode med tre faser, hvor fase 1 er undersøgende i forhold til kønnede normer og praksisser, fase 2 er intervenserende og eksperimenterende i samarbejde med professionelle, mens der i fase 3 arbejdes med skaleringer af interventionerne og forskningsformidling.

Projektets formål og problem

Forskningsprojektets formål er gennem et køns- og intersektionalitetsperspektiv at skabe viden om in- og eksklusionsprocesser i ungdomspædagogisk arbejde med et særligt fokus på det arbejde, som det udfolder sig i og omkring klubtilbud i byen. En række aktuelle forsknings- og evalueringsrapporter har kortlagt unges brug af klubtilbud i udskolingsalderen og viser en tendens til, at særligt unge fra familiebaggrunde med lav uddannelse, indkomstniveau og beskæftigelsesgrad og unge med henholdsvis etnisk minoritetsbaggrund og socio-emotionelle udfordringer benytter ungdomsklubberne, samt at drenge oftere er indskrevet og kommer mere regelmæssigt i klubtilbud end piger (EVA 2018). Særligt klubtilbud i udsatte boligområder har ofte en overvægt af drenge, og der peges på udfordringer med at tiltrække og fastholde piger (Sonne-Frederiksen et. al., 2017; Petersen et.al., 2019). Forsknings- og evalueringsrapporterne om unges brug af klubtilbud peger overordnet set på, at køn, etnicitet og klasse har indflydelse på, hvilke unge i udskolingsalderen, der indskrives og fastholdes i klubtilbud. Danmarks Evalueringsinstitut efterspørger i forlængelse heraf viden om, hvordan klubtilbuddene kan revitaliseres og gøres attraktive for en mangfoldig gruppe af unge i udskolingsalderen (EVA 2018: 10).

Nærværende forskningsprojekt tager udgangspunkt i disse indsigter og zoomer ind på in- og eksklusionsprocesser i ungdomspædagogisk arbejde, og hvordan især køn, men også sociokulturelle kategorier som fx etnicitet og klasse får betydning og konsekvenser for unges deltagelsesmuligheder og indbyrdes fællesskabsdannelser samt for relationerne mellem unge og professionelle i og omkring klubarbejdet.

Forskningsspørgsmål

Hvordan skabes, vedligeholdes og overskrides kønnede normer og praksisser i ungdomspædagogisk arbejde med unge i og omkring byens klubber?

Projektets samfundsmæssige og pædagogiske relevans

Aktuelt identificeres en intensiveret ungdomskultur med forventninger til unge om at fremstå succesfulde, attraktive, sociale og tilgængelige. Disse ungdomskulturelle tendenser præger udfordringerne i det

ungdomspædagogiske arbejde. For det første kiler den intensiverede ungdomskultur sig ind i udsatte ungdomsliv (Henriksen 2013, 2017). Her peger ungdomsforskere på variation inden for de ungegrupper, der kategoriseres som udsatte, som spænder fra unge, der kæmper med den 'klassiske' udsathed (f.eks. socio-økonomiske forhold, kriminalitet, misbrug mm.) til unge i udsathedsproblemer i form af mental mistrivsel (f.eks. psykisk udfordring og forventningspres) (Görlich et. al. 2019). For det andet spiller aktuelle politiske og mediebarne debatter om bl.a. køn, sexismen, identitetspolitik, krænkelserkultur mm. sammen med de ungdomskulturelle tendenser i ungdomspædagogisk arbejde. Disse tendenser har tilsammen betydning for, hvad der kan forestilles og praktiseres som acceptable og attraktive pige- og drengeliv i fritidens fællesskabsarenaer, herunder venskabsgrupperinger, sociale medier og fritidsaktiviteter.

Organiseringer af det ungdomspædagogiske arbejde er under forandring. Arbejdet er aktuelt præget af ambitioner om at opløse mere faste grænser inden for de 'traditionelle' institutioner for unge (f.eks. skole, ungdomsklub og fritidsaktiviteter) og gentænke samarbejder på tværs af unges arenaer som et led i at skabe sammenhængende ungeliv og -indsatser (Larsen 2018). Disse ambitioner er båret frem af større reformer på ungeområdet, dels skolereformen fra 2014 og dens mål om 'den åbne skole', der skal åbne for nye partnerskaber mellem skolen og omverdenen, dels fritidspædagogiske overvejelser om, hvordan ungdomsklubben vedligeholdes som et attraktivt og relevant tilbud til unge (jf. "fremtidens klubtilbud"). Måden det fritids- og ungdomspædagogiske arbejde organiseres og praktiseres har betydning for, hvilke kønnede normer og praksisser, som fremkommer i ungdomspædagogisk arbejde. I disse nye organisationer sættes fritids- og ungdomspædagogiske tilbud også til diskussion, hvor prioriteringer og vægtninger af klubbernes formål diskuteres i sammenhæng med andre aktørers roller og opgaver ind i det ungdomspædagogiske felt. Traditionelt sigter det ungdomspædagogiske klubarbejde mod at fremme og understøtte forskellige ungegruppers trivsel og deltagelse i fællesskaber, og mod at forebygge social eksklusion og udsatte unges bevægelse mod kriminalitet. Det ungdomspædagogiske arbejde har derfor både et bredt opbyggende sigte, der er rettet mod alle unges trivsel og et forebyggende sigte særligt rettet mod de unge, der befinder sig i forskellige udsatte positioner (EVA 2017, Hansen 2014). Dobbeltstilet i denne samfundsmæssige opgave kommer til udtryk på forskellig vis i de beskrevne udfordringer, som det ungdomspædagogiske arbejde står over for, og som pædagoger skal kunne håndtere for at tilbyde et fritidstilbud for alle unge.

Sammenkædningen af disse samfundsmæssige og ungdomskulturelle tendenser stiller pædagoger og andre professionelle i det ungdomspædagogiske arbejdsfelt over for en opgave med at adressere disse udfordringer gennem pædagogiske indsatser, der rummer og skaber viden om køn, kategorier, ungdomsliv og udsathed.

State of the art

Forskningsprojektet placerer sig indenfor køns- og ungdomsforskning og forskning i ungdomspædagogisk arbejde under forandring. Disse forskningsfelter fremkalder en særlig opmærksomhed på, hvilke kønnede normer og praksisser, der er på spil i et ungdomspædagogisk arbejde i og omkring byens klubber. Forskningsmæssigt er det ungdomspædagogiske arbejde sparsomt belyst i et kønsperspektiv indenfor det danske køns- og ungdomsforskningsfelt. Her er det ungdoms- og fritidspædagogiske arbejde primært blevet undersøgt gennem fokuseringer på identitet og fællesskaber, etnicitet, klasse og lokalitet samt udsathedsproblematikker (Bruselius-Jensen & Sørensen 2017, Hansen 2014, Petersen et.al., 2019). Enkelte studier har fremanalyseret unges køns- og etnicitetskonstruktioner, men rettet mod socialpædagogiske indsatser og det sociale arbejde med såkaldte 'vilde' ungegrupper (Henriksen 2017b, Jensen 2010).

Teoretisk og analytisk er forskningsprojektet informeret af international køns- og intersektionalitetsforskning (Butler 1993, Nayak & Kehily 2006, Wetherell 2008). Forskningsprojektet trækker i den forbindelse primært

på indsigter fra en række danske køns- og intersektionalitetsforskere, der fremanalyserer, hvordan køn og forskellige sociokulturelle kategorier reguleres og forhandles i det levede liv i folkeskolen (Juelskjær 2008, Kofoed 2008, Staunæs 2003) og ungdomsuddannelse (Mørck 2003, Hansen 2009).

Forskningsprojektet henter også inspiration i ungdomsforskningen. Her har Center for Ungdomsforskning (CeFU) undersøgt, hvordan unges identitets- og fællesskabsdannelse er forankret i forskellige arenaer såsom skole/uddannelse, arbejde, familie, fritid og digitale medier (Bruselius-Jensen & Sørensen 2017). Med særlig relevans for nærværende forskningsprojekt er der blevet produceret evaluerings- og udviklingsprojekter med fokus på, hvordan der arbejdes med unges deltagelsesmåder i ungeprojekter, der har til hensigt at bidrage til nye fremtidsscenerier for unge (Nielsen & Sørensen 2017, Nielsen & Sørensen 2014). Derudover bygger forskningsprojektet videre på en række by- og ungdomssociologiske forskningsarbejder, som beskæftiger sig med, hvordan unges by- og gadekulturelle praksis- og udtryksformer er blevet indlejret i ungdomspædagogiske initiativer rettet mod unge i udsatte positioner (Sernhede 2001, Sand et. al 2020, Falkenberg & Præstmann Hansen, forthcoming). Dette er primært undersøgt i relation til ungeperspektiver og de sociale og kulturelle vilkår i en flerkulturel velfærdsstat under forandring; men ikke gennem et systematisk køns- og intersektionalitetsperspektiv.

Projektets teoretiske grundlag og centrale begreber.

Gennem et køns- og intersektionalitetsperspektiv skaber projektet som nævnt viden om in- og eksklusionsprocesser i ungdomspædagogisk arbejde. Intersektionalitetsbegrebet forstår og griber om, hvordan køn bliver til, reguleres og praktiseres, og samtidigt gennemskæres af en række sociokulturelle kategorier som race, etnicitet, seksualitet, alder og klasse (Lykke 2008). Sociokulturelle kategorier virker som sorterings- og differentieringsmekanismer i relation til de måder vi mennesker forstår og tillægger hinanden betydning. Sociokulturelle kategorier forbinder og adskiller, inkluderer og ekskluderer samt over- og underordner mennesker i relation til hinanden under bestemte institutionelle og samfundsmæssige betingelser. Når vi fremanalyserer in- og eksklusionsprocesser i det ungdomspædagogiske arbejde i relation til sammenvirkende sociokulturelle kategorier, handler det om at markere, at flere kategorielle forskelle og hierarkier er i spil samtidig (Staunæs & Søndergaard 2009, Christensen & Siim 2016). I forskningsprojektet arbejder vi med en grundlæggende antagelse om, at køn og sociokulturelle kategorier er på spil i det ungdomspædagogiske arbejde, men ikke hvordan og med hvilke konsekvenser de er på spil. Køns- og intersektionalitetsperspektivet er en kritisk tænkemåde, som hjælper til at synliggøre selvfølghederne i det ungdomspædagogiske arbejde, der knytter an til normer og praksisser i relation til køn, etnicitet, klasse, seksualitet, lokalitet.

Forsknings- og interventionsdesign

Stedbaseret interventionsforskning

Projektet placerer sig inden for den stedbaserede interventionsforskning (Fraser m.fl. 2009), der arbejder forandringsorienteret med fokus på interventioner af lokale, kollektive og sociale processer, der forbinder grupper af mennesker, der deler sted (f.eks. lokalsamfund, skole, kirke, fritids- og ungdomsklub). Interventioner retter sig her mod at styrke sociale, organisatoriske og kulturelle strukturer. Projektet tager derfor sit empiriske udgangspunkt i konkrete klubber, som dermed rammesætter, hvem og hvad der deltager, hvor interventionerne udfoldes, og hvad der defineres som opmærksomhedspunkter i interventionerne. Denne interventionstilgang åbner samtidig op for, at interventioner kan række ud over klubbens rammer og ud mod klubbernes forankringer og samarbejdsflader i byens lokalmiljøer.

Den forandringsstrategiske ambition

Forskningsprojektets forandringsstrategiske ambition er at forstyrre kønnede normer og praksisser, og deres potentielle ekskluderende effekter, i ungdomspædagogisk arbejde. Projektet sigter derfor mod at udvikle kønssensitive ungdomspædagogiske praksisser, herunder principper for pædagogisk arbejde med køn, hvor det kønnede perspektiv er en indgang for pædagogerne til også at forstå andre sociale processer i det ungdomspædagogiske arbejde (Søndergaard 2003). Projektets mål er, at pædagogerne, gennem arbejdet med kønnede in- og eksklusionsprocesser i det ungdomspædagogiske arbejde, oparbejder sensitivitet kompetencer i forhold sociokulturelle kategoriers betydning og konsekvens.

Som konsekvens af projektets teoretiske ståsted sammentænker vi udformningen af stedbaserede interventioner med indsigter og erfaringer fra forskning, der har beskrevet forandringsambitioner gennem tænketeknologier og tænkemodeller (Søndergaard 2006, 2009, Bjerg & Staunæs 2014, Haraway 1991). Samtidig organiseres samarbejdet og samskabelsen mellem forsknings- og praksisfelt om udviklingen af kønssensitiv pædagogik inden for en laboratorieramme (Staunæs et.al 2014) og organiseres som dialogværksteder, der retter sig mod eksperimenter med og udforskninger af det (u)mulige (Aakjær & Darsø 2014). Laboratoriets eksperimentelle form og dets processuelle arbejdsformer udgør rammen for interventionerne. Gennem udvikling af tænkemodeller har dialogværkstederne som mål at gribe ændrende ind i selvfølgelige forståelser og praksisformer.

Projektets faser og interventioner

Projektet består af 3 faser, hvor fase 1 er undersøgende og vidensproducerende, fase 2 er intervenserende og eksperimenterende, og fase 3 er skalering og forskningsformidling. De tre faser er fordelt på 3 år med forskellige leverancer undervejs.

Empirisk studie af det ungdomspædagogiske arbejdes kønnede normer og praksisser (fase 1).

Denne del består af et empirisk studie, der organiseres som kortere feltstudier (Pink & Morgan 2013) og interviews med afsæt i og omkring 3 forskellige ungdomsklubber. De kortere feltarbejder forløber over 3-5 dage, hvor der oparbejdes et datamateriale bestående af feltnoter og visuelle data (film, fotos, tegninger), som skal bidrage til skabe indsigter i de kropslige, stedlige og kønnede processer, normer og praksisser. Feltarbejdet suppleres med interviews, der skal uddybe indsigterne i disse processer. Interviews gennemføres som etnografiske interviews på de specifikke steder (Pink 2009) og inddrager visuelle materialer, som er oparbejdet under feltarbejdet. Interviews forstås vi som samskabelse, hvor viden skabes i møder mellem interviewperson og interviewer (Kuntz & Presnall 2012), og hvor disse møder forstås som sociale og stedlige praksisser. Interviews foretages med professionelle og unge med fokus på processer, normer og praksisser, der konstituerer og konstitueres af køn. Den empiriske undersøgelse vil mere specifikt koncentrere sig om og fremanalysere hvilke kønnede betydninger, der er virksomme i de kønnede processer, normer og praksisser og hvilke differentieringer disse medvirker til. Den empiriske undersøgelse knytter an til en forståelse af, at køn får betydning i samspil med andre sociokulturelle kategorier, og at køns betydninger virker i forskellige sammenhænge i relation til ungdomspædagogiske klubarbejde, herunder de institutionelle rammer, de hverdagslige praksisser og særlige begivenheder (Højgaard 2010).

Kortlægning af ungdomspædagogisk arbejde, herunder klubber og andre social- og fritidspædagogiske projekter (fase 1).

Telefoninterviews. Som led i at kortlægge det ungdomspædagogisk praksisfelt anvendes metoden 'Human Snowball sampling' (Bladt 2020), hvor klubber og andre projekter og aktører henviser videre til klubber og projekter som de samarbejder med.

Litteraturstudie (fase 1)

Litteratur-review om unge, køn og udsathed i og omkring ungdomspædagogisk arbejde i byen.

Dialogværksteder del 1 (fase 2)

Den empiriske undersøgelses analyser af kønnede normer og praksisser drøftes med praksisfeltet i dialogværksteder. Her formuleres visioner for kønssensitiv pædagogisk praksis, forslag til tilrettelæggelse af pædagogisk praksis og udvikling af kønssensitive pædagogiske kompetencer.

Dialogværksteder del 2 (fase 2)

Med afsæt i de udviklede visioner for kønssensitiv pædagogisk praksis formuleres eksperimenter, der adresserer forskellige sammenhænge i relation til ungdomspædagogiske praksisser, f.eks. institutionelle rammer, de hverdagslige praksisser og særlige begivenheder. Eksperimenterne kan være forskellige greb, der eksperimenterer med måder at tænke om og begrunde tilrettelæggelse af pædagogisk praksis. Eksperimenterne skal have en analytisk karakter og skabe forstyrrelser af praksis.

Eksperimenterne afprøves i praksis af de professionelle, men drøftes sammen med de øvrige deltagere og forskere. Eksperimenterne drøftes og kvalificeres både som enkeltstående begivenheder og som grundlag for fællesgørelse af tanker og erfaringer med at udvikle kønssensitiv ungdomspædagogisk praksis (der leder til udvikling af tænkemodeller).

Udvikling af tænkemodeller (fase 2)

Med afsæt i eksperimenter med praksis og i samarbejde mellem forskning og praksis udvikles tænkemodeller, der assisterer professionelle inden for ungdomspædagogisk arbejde i formulering, planlægning og udøvelse af kønssensitive pædagogiske praksisser, herunder udvikling af handlingsrepertoire i relation til kønnede normer og praksisser.

Tænkemodeller knytter an til en forståelse af, at forskning ikke direkte kan omsættes i praksis i et 1:1-forhold, men fordrer oversættelser i form af omformuleringer og genbeskrivelser af forskningsviden i relation til en specifik praksis (Bjerg & Staunæs 2014). Tænkemodeller har som hensigt at hjælpe til oversættelser af forskningsviden på måder, der kan være virksomme for praksis.

Skalering (fase 3)

Tænkemodeller skaleres til det bredere felt af ungdomspædagogisk arbejde, f.eks. klubber og andre ungdomspædagogiske organiseringer.

Formidling af resultater (fase 3)

Resultater formidles gennem udarbejdelse af forskningsbaseret undervisningsmateriale rettet mod pædagoguddannelsen og videreuddannelsen inden for de social- og fritidspædagogiske ungeområder.

Der produceres en podcast (hvor forskere og praktikere deltager) og tre fagfællebedømte nationale/internationale artikler, herunder undervisningspublikationer.

Bilag: Tidsplan og leverancer

1. år (fase 1) - vidensproduktion			
Leverance 1, <i>empirisk spor.</i>	Leverance 2, <i>(inter)nationalt vidensgrundlag.</i>	Leverance 3, <i>impactspor</i>	Leverance 4, <i>fondsansøgning</i>
<p><i>Empirisk undersøgelse med fokus på kønnede normer og praksisser (Lone, Rasmus, Helene)</i></p> <p><i>Kortlægning af ungdomspædagogisk arbejde, herunder klubber og andre sociale og fritidspædagogiske projekter. Telefoninterviews. (vidensmedarbejder)</i></p>	<p><i>Litteratur-review om unge, køn, ungdomspædagogisk arbejde. (Vidensmedarbejder)</i></p>	<p><i>Aftaler med praksisfeltet om deltagelse i dialogværkstedsarbejdet. (Lone, Rasmus, Helene)</i></p> <p><i>1 videnskabelig artikel. (Unge, køn og ungdomspædagogisk arbejde) (Lone, Rasmus, Helene)</i></p>	<p><i>Fondsansøgning (Dette spor fortsætter gennem alle faser).</i></p>
2. år (fase 2) – interventionsdel			
Leverance 1	Leverance 2	Leverance 3	Leverance 4
<p><i>intervention 1: Analyser og visioner</i></p>	<p><i>intervention 2: Eksperimenter</i></p>	<p><i>Udvikling af Tænkemodeller – og afprøvning.</i></p>	<p><i>1 videnskabelig artikel (Professionelles udviklinger og afprøvninger). (Lone, Rasmus, Helene)</i></p>
3. år (fase 3) – skalering og forskningsformidling			
Leverance 1 <i>Skalering/impact</i>	Leverance 2, <i>Videncirkulation.</i>	Leverance 3, <i>Forskningsformidling</i>	
<p><i>Skalering. Tænkemodeller generaliseres (skaleres) til det bredere felt af ungdomspædagogisk arbejde (både klubber og andre ungdomspædagogiske organiseringer). (Lone, Rasmus, Helene)</i></p>	<p><i>Forskningsbaseret undervisningsmateriale rettet mod pædagoguddannelsen og videreuddannelsen og praksisfeltet. (Lone, Rasmus, Helene)</i></p> <p><i>1 Podcast (hvor forskere og praktikere deltager)</i></p>	<p><i>1 videnskabelig artikel (pædagogers sensitivitetskompetence – pædagogers arbejde med sociale kategorier). (Lone, Rasmus, Helene)</i></p>	

Bilag: Ekstern fundingsplan for "Køn i klub".

Denne plan tager afsæt i "Tidslinje for fundingsstrategi for satsningen: Pædagogik, Ungdom og Urbanitet".

2021	Aktiviteter i satsningen	Aktiviteter i "Køn i Klub".
Januar		
Februar		Undersøgelse af bevilgede projekter. Fondsoverblik – relateret til "Køn i Klub".
Marts	2. marts, satsningsmøde 9-12. Alle undersøger bevilgede projektet og fonde. 16. marts, Heldagsmøde i satsningen. Gennemgang af keyprojekters fund og status Herunder påbegyndelse af fundingsdrøftelser	Deltagelse i satsningsmøde (2. marts) og heldagsmøde (16. marts).
April	Fortsat research af fonde. Mindre kaffemøder med interessenter – KAB, KØB kommune, BUPL mfl.	Indledende møde med VU med henblik på mulige relevante problemstillinger for et videre projekt
Maj	5. maj, Satsningsmøde. Beslutninger om hvilke fonde der skal satses på i de enkelte projekter samt tværgående i satsningen. Fortsat research af fonde. Mindre kaffemøder med interessenter – KAB, KØB kommune, BUPL mfl.	Deltagelse i satsningsmøde den 5. maj. Møde med Kurt Møller, Stab for Forskning og Udvikling
Juni	15. juni, dialogmøde med praksispartnere, samt øvrige interessenter fx KAB, KBH kommune, BUPL	Deltagelse i dialogmøde den 15. juni.
Juli		
August		Ansøgning påbegyndes der afsættes tid til udarbejdelsen
September		Ansøgningsarbejde
Oktober-december		Ansøgningen sendes (fondenes deadlines).

Litteraturliste

- Aakjær, M.K & Darsø, L. (2014) Innovative læringsrum. At krydse grænserne for det (u)mulige. I Staunæs, D. et.al. (red): Læringslaboratorier og eksperimenter. Aarhus Universitetsforlag.
- Bjerg, H. m.fl. (2014): Læringscentreret skoleledelse - tænketeknologier til forskningsinformeret skoleledelse. Dafolo.
- Bladt, M. (2020): Human snowballing. Resultater og fund fra survey-undersøgelse. Notat. KP.
- Butler, J. (1993): *Bodies that Matter: On the Discursive Limits of 'Sex'*. Routledge, New York.
- Bruselius-Jensen, M. & Sørensen, N.U. (2017): *Unges fællesskaber – mellem selvfølgelighed og vedligeholdelse*. Aalborg Universitetsforlag.
- Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) (2017): Børns og unges brug af fritids- og klubtilbud. Kendetegn ved kvalitet i tilbuddene – en vidensopsamling
- Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) (2018): Børns og unges brug af fritids- og klubtilbud
- Christensen, A. D. & Siim, B. (2006): Fra køn til diversitet – intersektionalitet i en dansk/nordisk kontekst. I: *Kvinder, Køn og Forskning, 2006/2-3*.
- Falkenberg og Præstmann Hansen (forthcoming) "Gadepædagogiske fantasier om ungdom, udsathed og fællesskaber".
- "Fremtidens klubtilbud" (2018). BUPL
- Fraser, M. m.fl. (2009): *Intervention Research: Developing Social Programs*. Oxford University Press.
- Hansen, C.S. (2014): Ungdomsklubbernes og gadeplansarbejdets historie og aktualitet. I: M. Petersen (m.fl.) (red.): *Unges livsvilkår: muligheder, risici og professionelle udfordringer*. Akademisk Forlag.
- Hansen, R. P. (2009): *Autoboys.dk – en analyse af maskulinitets- og etnicitetskonstruktioner i skolelivet på automekanikeruddannelsen*. Ph.d.-afhandling, Det Humanistisk Fakultet, Københavns Universitet.
- Haraway, D. (1988). Situated knowledge: The science Question in Feminism and the Privilege of Partial Perspective. *Feminist Studies, Vol. 14, No. 3*: 575-599.
- Henriksen, A. (2013): *Dramatiske liv: en antropologisk undersøgelse af pigeperspektiver på vold og konflikter*. Ph.d.-afhandling, RUC.
- Henriksen, A. (2017a): *Navigating Hypermasculine Terrains: Female Tactics for Safety and Social*
- Henriksen, A-K. E. (2017b). "Men hun er da dansk?" Om pigers institutionelle forhandlinger af køn og etnicitet. *Nordisk Välfärdsforskning, 2(1)*, 8-16.
- Jensen, Sune, Q. (2010): Østerbro Outlaws - om subkulturteori og marginaliserede unge mænd med indvandrerbaggrund. I: *Tidsskrift for Ungdomsforskning, Vol. 10, Nr. 1* (3-21).

- Juelskjær, M. (2008): Resisting and committing to schooling: intersections of masculinity and academic position, i: *International Journal of Qualitative Studies in Education* 2008/1: 49-63.
- Kofoed, J. (2008). Appropriate Pupilness: Social Categories intersecting in school life. I: *Childhood*, Vol. 15, No. 3 .
- Kuntz, A.M. & Presnall, M.M. (2012) Wandering the Tactical From Interview to Intraview. *Qualitative Inquiry* 18(9):732-744.
- Larsen, J (2018) Fritid – den nye elev i klassen. Strategisk pædagogisk ledelse. Ungdomsringen.
- Lykke, N. (2008): *Kønnsforskning: en guide til feministisk teori, metodologi og skrift*. Samfundslitteratur, Frederiksberg.
- Mastery. I: *Feminist Criminology*, vol. 12/4, pp. 319-340.
- Mørck, Y. (2003): Narratives of intersections of masculinities and ethnicities in a danish high school. I: *Nora: Nordic Journal of Women's Studies*, 11(2).
- Nayak, A. & Kehily, M. J. (2006): Gender undone: subversion, regulation and embodiment in the work of Judith Butler, *British Journal of Sociology of Education*, 27:4,
- Nielsen, A.M.W & Sørensen, N.U (2017): *Når kunst gør en forskel. Unges deltagelse i kunst- og kulturprojekter som alternativ arena for sociale indsatser*. Aalborg Universitetsforlag.
- Nielsen, L. Y., & Sørensen, N. U. (2014): *Unge i kunst- og kulturprojekter: Unges perspektiver på deltagelse i modelforsøg om ungekultur*. København: Kulturstyrelsen.
- Petersen, K. E., Hedegaard-Sørensen, L., Sørensen, T. E. M., & Ladefoged, L. (2019). Fritids- og ungdomsklubbers betydning for børn og unges hverdagsliv og fællesskaber i udsatte boligområder. DPU, Aarhus Universitet.
- Pink, S. and J. Morgan (2013) "Short term ethnography: intense routes to knowing" *Symbolic Interaction* 36(3): 351-361
- Pink, S. (2009): *Doing Sensory Ethnography*. Sage.
- Sand, A-L., Jacobsen, G. H., & Elf, N. F. (2020). Fra «ghetto» til GAME-zone – territorial stigmatisering og stedslige taktikker for selvudtryk blandt unge. *Nordisk tidsskrift for pedagogikk og kritikk*, 6, 69–87
- Sernhede O. (2001): Svart Macho eller vit velour – Utenförskap, hiphop och maskulinitet i Det Nya Sverige. I: Ekenstam, Claes, Johansson, Thomas og Kuosmanen, Jari (eds.): *Sprickor i fasaden – Manligheter i förändring: en antologi*. Gidlunds Forlag, Hedemora.
- Sonne-Frederiksen, A.M. m.fl. (2017): Klubber og væresteder - En kvalitativ undersøgelse af arbejdet med unge i klubber og væresteder i udsatte boligområder. Center for boligsocial udvikling.
- Staunæs, D. (2003): Where have all the subjects gone?: Bringing together the concepts of Intersectionality and Subjectification. I: *Nora: Nordic Journal of Women's Studies*. Vol. 11, No. 2.

Staunæs, D. & Søndergaard, D. M. (2009): *Intersectionality : A Theoretical Adjustment* . Routledge. (Routledge Advances in Feminist Studies and Intersectionalities; nr. 2). I: Buikema, R., *Researching differently*.

Stormhøj, C. (2006): *Poststrukturalismer – Videnskabsteori, analysestrategi og kritik*. Forlaget Samfundslitteratur, København.

Søndergaard, Dorte Marie m.fl. (2009): *Mobning. Sociale processer på afveje*. Hans Reitzels Forlag.

Søndergaard, Dorte Marie (2006): *Sproget som ændringsagent: Diskursive tilblivelser og transformationer*. I: *Språk och kön i nutida och historisk perspektiv: studier presenterade vid Den sjätte nordiska konferensen om språk och kön*, Uppsala den 6-7 oktober 2006.

Søndergaard, D., M. (2002): *Destabiliserende Diskursanalyse - Veje ind i Poststrukturalistisk Inspireret Empirisk Analyse*. I: Hanne Haavind (red.), *Kjønn og fortolkende metode. Metodiske muligheter i Kvalitativ Forskning*. Gyldendal Akademisk, Oslo.

Wetherell, M. (2008): *Subjectivity or Psycho-Discursive Practices? Investigating Complex Intersectional Identities*. I: *Subjectivity*. 2008/22.